

2 september 1993

En hopplöskamp mot Jädraån

Fru Ingrid Forsström gav sig tid åt att blomma några blåklint innan hennes rabatter slukades av vattenmassorna.

Hopplös kamp. Tidigt på onsdagen stod det klart att försöken att rädda fördämningen i Jädraån skulle misslyckas.

Genombrottet. Här tar 24 timmars förtvivlad kamp mot det stigande vattnet slut. Sent på onsdagseftermiddagen bröt Jädrån genom vallen.

JÄRBO

Det var nervösa timmar vid brobygget vid Vreten i Järbo i natten.

Vattenståndet i Jädraån steg dramatiskt och trots massiva insatser rann åvattnet över den fördämningsvall som byggts.

- Vattenståndet är en och en halv meter över den nivå som vi hade räknat med, säger Ulf Isaksson, Kraftbyggarnas platschef. Det är allt regnande de senaste veckorna som ställt till det.

Alla dammar från Svartnäs på gränsen till Hälsingland ner till Järbo över fyllda. I Djupforsdammen ovanför Vretenbygget rinner vattenmassorna över dammluckorna.

Kraftbyggarna har hunnit med att gjuta bottenplattan till bron. Formarna är resta för själva brovalvet, men på grund av det ökade vattenståndet i ån har allt arbete blivit förskjutet tre veckor. Under onsdagen låg allt arbete ner med formsättningen på grund av den uppkomna situationen.

- Kan bara vattenmassorna stoppas är det ingen fara för brobygget, säger Ulf Isaksson. Men jag måste nedge att det inte ser bra ut just nu.

Många tillflöden

Jädraån har många mindre tillflöden som gjort att vattnet i Jädraån stigit de senaste veckorna. Bland annat har Lillån, som är oreglerad, varit kraftigt.

Enorma massor fyllning, minst 600 kubik, har forslats till platsen.

- Det kändes lite otäckt i natt när ån skulle köras ut fyllningen på

Massiva insatser

räckte inte till

- på onsdagen

bröt åvattnet

genom vallen

vallen, berättar Ronny Lundin, Järbo. Det var inte mycket man såg i mörkret.

På tisdagsnatten körde två lastbilar, en dumpers och en schacktmaskin i nonstop för att få hejd på vattenmassorna. Men hela tiden bröt vattnet igenom.

På onsdagen sattes flera dumperbilar in, men problemet var att fyllningen nu fick hämtas från Kungsfors.

Tidsspillan blev stor och under väntetiden fick snickarna på Kraftbyggarna flotta det virke som låg och flöt i vattenmassorna.

- Det här har blivit Järbos eget Niagarafallen, sa en av ortsborna på tisdagsnatten.

Populär utflykt

För järboborna har Vretenvägen blivit ett populärt utflyktsmål. På tisdagsnatten och onsdagen stod alla på betryggande avstånd eftersom jordmassorna succesivt rasade ner i åfåran.

- Det är säkert många kubik fyllning som nu ligger nedströms i Jädraån, menar Ronny Lundin.

Dessutom måste all fyllningsmassa som nu körs dit tas bort när brobygget står färdigt. När nu det blir.

Fortsätter regnet törs ingen säga vad som kommer att ske.

Bekymrad platschef. Ulf Isaksson, platschef för Kraftbyggarna, som bygger bron över Jädraån, blickar bekymrat ut över de stigande vattenmassorna. Några timmar senare kom genombrottet.

Vattnet bröt igenom vallen

Vid 15-tiden på onsdagen bröt vattenmassorna igenom den grusvall i Järbo som byggts upp för att ge brobyggarna vid Vreten en chans att gjuta bron färdig.

De senaste dygnet har byggnadsarbetarna koncentrerat sig på att hejda vattnet. Men till slut kunde alla maktlösa titta på när ett fyra meter brett avsnitt i vallen spolades bort.

- Vi kunde trots allt styra genombrottet till rätt plats, säger platschef Ulf Isaksson.

Alla dammar i Jädraån är överfyllda. Trots ett genomsläpp på nio kubik vatten i sekunden har den provisoriska fördämningen vid Vreten fyllts mycket snabbt de senaste dagarna och vattenflödet kulminerade på onsdagen.

Ena delen av formsättningen för bron förstördes. Färdigställandet av bron kommer nu att försenas minst tre-fyra veckor.

SIDAN 19

Foto: LEIF JADERBERG

Genombrott. Vid 15-tiden på onsdagen bröt vattenmassorna igenom fördämningsvallen vid Vreten i Järbo. Då hade några dagars förtvivlat arbete för att stoppat vattenflödet misslyckats.

JÄRBO 2-4-93
- Det blev inte många timmars sömn i natt.

Ingrid Forsström bor tillsammans med maken Olle bredvid brobygget vid Vreten.

Succesivt har de sett hur vattenmassorna grävt sig in i deras välskötta trädgård.

Fru Forsström står lugnt och klipper några blåklint medan lastmaskinen makar ut stenbumlingar några meter bort.

- Jag har aldrig varit med om dess like, förklarar fru Forsström. Visst har vi upplevt högt vatten i ån, men det här slår alla rekord.

Ingrid Forsström tittar ut där potatislandet låg för några dagar sedan. Nu ligger det metern under vattennivån.

Missade potatisen

- Tyvärr hann vi inte få upp potatisen, urskuldar hon sig. Men det är

Inte många timmars sömn för Ingrid när vattnet grävde sig längre och längre in i hennes trädgård

Hotas av vattnet.
Fru Forsström hinner knappt få blåklintsbuketten klar förrän ett stenlass vräks över äppelträdet.

inte så mycket att göra åt. Frågan är bara hur det blir med vår lilla bro ut till ön. Synd om den skulle förstöras.

Fru Forsström hinner knappt få

blåklintsbuketten klar förrän ett stenlass vräks över äppelträdet.

- Det är säkert 70 kvadratmeter av tomtytan som blivit bortspolad, fortsätter hon. Men det kommer sä-

kert att återställas när brobygget är klart. Då är det mera synd om de som sliter och jobbar med att hålla vallen intakt. Och mina 12 änder som verkar vara helt förtviviad just nu.

Hästar räddades

På andra sidan vallen hann två hästar räddas ur ett stall på tisdagskvällen. När ägaren kom dit hade vattnet börjat sippra in. På onsdagsmorgonen stod vattnet metern upp i stallet.

Någon större fara för boende i närheten är det inte. Även om Räddningskåren i Sandviken har full beredskap om någon damm längre upp skulle brista. De låga områdena i Jäderfors och Dalsäng har under tidigare vattenrika år blivit svårt drabbade, men i nuläget finns det ingen anledning för oro.

- Men vi har höjt vår beredskap, säger brandmästare Sigfridsson till Gefle Dagblad när han inspekterade det aktuella området vid Vreten.

JÖRGEN LARSSON

Turbinen Elof i nyckelrollen

JÄRBO

Turbinen Elof hade nyckelrollen vid det översvämmande brobygget vid Vreten i Järbo.

- Vi tar ut maximal effekt, men det räcker inte, suckade Yngve Larsson från Sandvikens Energiwerk på onsdagsförmiddagen. Effekten ligger 200 ampere över det lämpliga.

Vid några tillfällen stannade också turbinen då påfrestningarna blev för stora. Genast märktes en markant höjning av vattenståndet i den tillfälliga dammen.

- Just nu sprutar det ut nio kubik per sekunden, men det borde vara det dubbla, fortsatte Yngve Larsson medan han ängsligt tittade på alla mätarna i turbinhuset.

Trots turbinens maximala arbete höll till slut inte vallen för påfrestningarna.

Så sent som 1987 då den förra höstfloden kom stod alla dammluckorna öppna i Jädraån. Då strömmade ungefär 60 kubik förbi den nu aktuella platsen.

Texter: JÖRGEN LARSSON

Bilder: GUN WIGH

I EIF JÄDERBERG

Räddningsförsök. I 24 timmar slet de anställda vid Kraftbyggarna och personal från Energiverket med att få bukt på vattenmassorna som oavbrutet steg och hotade brobygget vid Vreten i Järbo.